

OBRTNI VESTNIK

o in napredek slovenskega obrtništva.

strokovni
Državna licejska knjižnica
Ljubljana.

...aja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno . . . 48 K
polletno . . . 24 »
četrletno . . . 12 »
posamezna številka . . . 2 »

Oficijelno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Celju in
slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.
Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Dunajska cesta 20.

Cene inseratom:

Pri 1× objavi 1/1 str. 1000 K
» » » 1/2 » 500 »
» » » 1/4 » 260 »
» » » 1/8 » 140 »
» » » 1/16 » 75 »
Pri 12kratni objavi 5%, pri
24kratni obj. 10% popusta.

IV. letnik.

V Ljubljani, 20. avgusta 1921.

Štev. 16.

Njegovo Veličanstvo kralj Peter I. Osvoboditelj umrl.

Dne 16. t. m. ob 7. uri zvečer je pripela v Ljubljano brzovjavka o smrti Njegovega Veličanstva kralja Petra. Umrl je ob pol 6. uri zvečer.

Umrl je heroj, veliki mož dela, energije, neomajane vztrajnosti in solnčno čistega značaja. Umrl je največji bojevnik svobode, resnice in pravice. Okusil je že v prvi mladosti vse bridkosti in bridkosti so ga spremljale do visoke starosti. A v tugi, skrbi in bedi je ojeklenel po duši in telesu.

Še kot deček, vladarski sin, je bil izgnanec, brezdomovinec. Izgubil je mater zgodaj in še mladenič je bil popolna sirota. Toda očeta in mater mu je nadomestil srbski narod. »Mati mi je očetjava, oče moj pa čast in slava!« je lahko dejal o sebi mladi knez Petar Karagjorgjevič. Njegov življenski ideal pa je bilo osvobojenje vseh Jugoslovenov.

In za ta ideal se je boril, trpel in deloval s peresom in s puško v rokah, tih, molčeč, ponižen in skromen vse življenje. Kot ustaš in boritelj za svobodo bosanske raje je stal v vrstah navadnih bojevnikov, kot kralj je šel v balkanskih vojnah ter v svetovni borbi v strelski rov med prostake in se boril z njimi v isti vrsti. Kot begunec je stopal peš sredi svoje umikajoče se armade, se grel ob stražnih ognjih sred redov ter je delil z njimi vsak koščel kruha.

Tako skromen, tiho delaven in d vseh skrajnosti vztrajen je ostal naš mrtvi kralj do zadnjega hipa. Ni maral bleska, a je naglašal vedno le delo, dolžnost, žrtvovanje samega sebe za domovino in narod.

Nikdar si ni domišljjal, da je kot kralj po božji volji in da stoji zato nad zakoni; ponašal pa se je, da je edini vladar v Evropi, ki je bil svobodno in soglasno izvoljen po svobodnem narodu. In ponosno je naglašal, da je kot kralj le izvrševalec volje narodove ter reprezentant državin. — Kralj Peter je bil demokrat po mišljenju in življenju, da ni bilo v Jugoslaviji bolj demokratskega moža. Bil je vzor ustavnega vladarja, ki je smatral svojo krono za simbolj najvišje dolžnosti in odgovornosti. Osvoboditi zaslužjene brate, jim dati največjo prosveto, urediti državo do najmodernejše popolnosti, biti pravičen napram vsakomur vselej in povsod, ustvariti iz Jugoslavije vzgledno državo reda in kulture — to je bil njegov življenski program.

Ogromen del svojih mladeniških ciljev je dosegel: osvobodil je vse svoje ožje rojake, združil vse Srbijance in Srbe pod svojim očetovskim žezlom, osvobodil je veliko večino Hrvatov in Slovencev ter je vsa tri plemena združil v mogočno enotno državo. Tej državi je dal ustavo po narodni volji, ji ustanovil najvišje zavode prosvete in umetnosti ter ji je ostavil armado, ki na svetu skoro nima para. Ostavil pa nam je tudi naslednika lastnih idej in lastnega značaja: junaka kralja Aleksandra. Lahko smo mirni.

Kralj je umrl. Nesmrtna slava kralju Petru I. Pogreb bo v pondeljek dne 22. avgusta t. l.

Vsa naša ljubezen, ves naš up, vsa naša vera pa novemu kralju — Aleksandru I! Živel novi kralj!

Novi finančni zakon in osebni in neposredni davki.

Z novim finančnim zakonom, razglašenim v »Uradnem listu« z dne 2. avgusta tl. pod št. 90-240, se osebni davki niso na novo zvišali. Tudi novih neposrednih davščin nismo dobili.

Vendar nalaga novi finančni zakon vzlic temu vsem davkoplačevalcem težke žrtve.

Vpeljuje namreč nove določbe, ki otežkujejo vsako sodelovanje davčnih zavezancev pri odmeri neposrednih davkov (n. pr. obrtnega davka, dohodnine, rentnine itd.) in poleg tega pa še onemogočajo skoro vsako uspešno brambo proti eventualnim pogrešenim davčnim priredbam.

Mi prav dobro razumemo stališče finančne uprave. Ona hoče čim preje tem bolje odmeriti vsakoletne osebne davke. Radi tega stremi za poenostavljenjem celega priredbenega postopanja. Mi ne bi imeli ničesar proti takemu stremljenju, ako se ne bi vršilo v breme davkoplačevalcev.

Položaj davčnih zavezancev je že itak silno prekaren.

Prvič stoji davčna stranka napram davčnim oblastem kot lajik nasproti teoretično in praktično izvežbanemu finančnemu osebju. Medtem ko davčna stranka v obče ne obvladuje niti osnovnih pojmov o davčni odmeri, razpolaga finančna uprava s strokovnjaki, ki poznajo največje finese davčnopriredbenega postopanja. Dalje sloni priredba davkov deloma na skrajnem formalizmu. Gorje davčni stranki, ako ni v danem roku vložila davčne napovedi ali pa odgovorila na pomisleke. Če je stranka zamudila tak rok, se jo je kratkoma kontumaciralo, t. j. obdačilo se jo je na podlagi uradnih poizvedb.

Nič bolje ni bilo, ako je davkoplačevalec sicer davčni oblasti odgovoril pravočasno, a ne popolnoma na način, kakor je to zahteval dotični davčni dekret. Posledica je bil zopetni kontumac. Z jedno besedo, stališče davkoplačevalca napram davčnim oblastem je bilo že dosedaj silno težko!

A z novim finančnim zakonom se je pa položaj še poslabšal.

Da bodo bralci razumeli, radi česa se je položaj davčnih zavezancev poslabšal, dovoljujemo si dotične zakonske določbe doslovno citirati.

Člen 36, odstavek IV., št. 7 se glasi:

Dan, do katerega je treba vložiti napovedi za dohodnino, se razglasa javno na običajni način. Kdor v določenem roku ne vloži napovedi, temu se odmeri dohodnina brez nadaljnjega poziva na podstavi uradnih pripomočkov. Samo one davčne zavezance, pri katerih nastane davčna dolžnost tekom leta (§ 227. zakona o osebnih davkih), mora davčno oblastvo, preden uveljavi zamudne posledice, individualno pozvati, naj vloži napoved.

Kako je bilo doslej v tem oziru? Veljale so tele določbe. Vsacega dohodnini zavezanega davkoplačevalca se je moralo doslej redno dvakratno pozvati, da naj vloži napoved za odmero dohodnine. Prvikrat se je poziv k napovedi za dohodnino glasil le splošno, t. j. povabile so se na splošno vse davčne stranke, da v danem roku predlože davčnim oblastem svoje dohodninske napovedi, ne da bi še čakale na špecijsen (t. j. individualen) poziv. Napoved je

bilo v zmislu takih splošnih pozivov vložiti redno do 31. januarja vsacega leta.

Ako je stranka vložila napoved, tedaj je davčna oblast bila zavezana, da priredi davčno odmero le z sodelovanjem davkoplačevalca.

Če pa davkoplačevalec v tem roku ni predložil napovedi, tedaj se ga je kontumaciralo. Davčna oblast je kratkoma na podlagi uradnih poizvedb ugotovila dohodke in pa dohodnino. Vendar se to ni zgodilo v vseh slučajih. Če je šlo za odmero dohodnine od gotovih višjih dohodkov, tedaj je morala davčna oblast pozvati cenzita še enkrat k napovedi. Obenem se mu je dal za to primeren rok — 14 dni najmanj. To so takozvani »individualni« pozivi. Take pozive je morala davčna oblast izdati n. pr. za l. 1920, ako je hotela obdačiti koga od dohodkov nad 16.000 kron.

Po novem finančnem zakonu odpadejo ti »individualni« pozivi. Davčne stranke se bodo torej le enkrat pozvale k napovedi dohodnine in sicer v »Uradnem listu« in pa z javnimi razglasi. Kdor ne bo v danem roku položil napovedi, tega se bo kontumaciralo, in sicer brez ozira na višino obdačljivih dohodkov. — Slične določbe imamo tudi za obrtni davek in rentnino!

To je prva važna sprememba zakona o osebnih davkih, ki pomeni poslabšanje položaja davčnih zavezancev.

Mi sicer ne vemo, kako se bo na podlagi nove določbe postopalo. A jedno smemo in moramo na vsak način že sedaj zahtevati, t. j. da se vsaj rok za vložitev davčnih napovedi podaljša.

Dosedaj so se splošni pozivi v obče glasili tako, da morajo davčni zavezanci predložiti dohodninske napovedi do 31. januarja vsacega leta. Ta rok ne zadostuje!

Vpoštevati nam je, da so davčna bremena zelo visoka in da je sestava napovedi n. pr. za odmero dohodnine radi tega zelo težka in kočljiva. Le malokdo more do konca meseca januarja vsacega leta zaključiti knjige in sestaviti bilanco. Še težje izvedljiva je pa v tem roku sestava napovedi same. Davčnim strankam je zbrati šele fazijsko gradivo, dokaze, podatke itd. V to se rabi precej časa. Radi tega je nujno, da se rok za napoved dohodnine podaljša vsaj do 28. februarja vsacega leta. Poleg tega naj se eventualne prošnje davčnih strank za podaljšanje roka preko 28. februarja tudi še blagohotno rešujejo, ako navedejo stranke vtemeljene razloge.

Ta zahteva ne vsebuje nikakih posebnih žrtev za finančno upravo. Saj je obče znano, da davčne oblasti tudi vrše razne predpriprave (n. pr. manipulativne predpriprave, poizvedbe, zaslišanja), predno začno z neposredno priredbo dohodnine.

Nadaljna težka obremenitev davčnih strank je skrajšanje prizivnega roka.

Zakon z dne 19. 3. 1876, drž. zak. št. 28. je določal, da znaša davčni prizivni rok 30 dni. Poleg tega je smela finančna uprava tudi še podaljšati prizivni rok, ako je za to davkoplačevalec izrečno zaprosil in poleg tega še navedel tehtne razloge. Od sedaj naprej znaša prizivni rok le 15 dni. Prekoračitev tega roka se sme opravičiti samo v primerih § 286. zakona o osebnih davkih. Z drugimi besedami, prizivni rok znaša le 15 dni, podaljšanje tega roka je možno le tedaj, ako je bila stranka vsled elementarnih ali slič-

nih ovir zadržana uveljaviti prizivno pravico. Zgoraj navedeni § 286 obravnava namreč le slučaje, ko je takozvana restituta in integrum (vpostavitev v poprejšnje stanje) možna. Možna je pa vpostavitev le v silno izrednih slučajah, ki se dogode vsakih 10 let enkrat ali pa še ne. To stališče finančne uprave je pač pretresnosrčno!

Mi imamo torej le 15 dni časa, da predložimo pritožbe in prizive zoper odmero (priredbo) davkov. Ali pa to zadostuje? Naše in splošno mnenje je, da ne! Davčna priredba se izvrši v davčnih pisarnah. Davčna stranka zve le delno, kako, na kaki podlagi in zakaj se odmeri tak davek. Cela priredba se izvede po deloma zastarelih administrativnih predpisih. Vporablja se razne finese, ki so drugod n. pr. pri kazensko- in civilnopravnem postopanju nemožne! Radi tega je sestava davčnih prizivov zelo težka in ima v obče le malo upanja na vseh.

Ako se skrajšuje prizivni rok le na 15 dni, se s tem hote onemogočuje samoobramba davčnih strank.

Res je, da stranka lahko podaljša na umeten način prizivni rok. Toda to je le deloma možno in stranka ne pridobi veliko s tem.

Prizivni 15-dnevni rok se lahko podaljša s prošnjo za naznanilo odmerne podlage.

Kakor že v obče vsakdo ve, dobi namreč davko-plačevalec prvotno le par odlomkov iz odmere. Zve namreč le višino davka in sumarično odmerno davčno podlago.

(Konec prihodnjic.)

Veliki semenj v Ljubljani

3 do 12. septembra 1921.

Trgovski, industrijski in obrtni krogi Slovenije hočejo s tem semnjem stike, ki so se izza osnove naše države tako ojačili z drugimi deli naše kraljevine, kar najbolj poglobiti, nuditi čim hitrejši, čim popolnejši in čim udobnejši upogled v produkcijo Slovenije in dati kar najboljšo priliko za sklepanje kupčij.

Ali Slovenija noče samo prodajati v druge dele države, temveč tudi od njih kupovati. Zato Ljubljanski semenj ni omejen na proizvode Slovenije, ampak bodo na njem izloženi vzorci proizvodov iz cele države. Naša težnja mora biti, da se čim bolj spoznajo vsi deli države med seboj, da si prodajajo drug drugemu in kupujejo drug od drugega.

Ljubljana pa je radi svoje obkrajne lege proti zapadni Evropi in radi bližine morja tudi za blago inozemskega izvora, ki ga ne izdelujemo v naši državi in ga treba importirati, jako ugodno sejmsko mesto. Zategadelj je, četudi je Ljubljanski semenj v prvi vrsti namenjen za blago, ki se proizvaja v naši državi, na njem dana tudi priložnost za sklepanje kupčij tudi z inozemskim blagom, ki bodo njega vzorci izloženi ali v posebnih zgradbah, ali pa v trgovinskem oddelku semnja.

Ljubljanski veliki semenj bo na prostoru, obsegajočem okroglo 25.000 m² nudil blago vsake vrste v veliki izberi, tako posebno poljedelske stroje, poljedelsko in obrtniško orodje vsake vrste, usnje vsake vrste, čevlje in druge usnjarske izdelke, les in raznovrstne izdelke iz njega, pohištvo, hišno in kuhinjsko opremo in posodo, šivalne stroje, papir, kartonažne

izdelke, elektrotehnične priprave, pluge, brane, okove, ključavnice, kose, srpe, sekire, motike, lopate, pile in drugo železninsko blago, raznovrstno kovinsko blago, stroje za izdelovanje železa in lesa, razno galanterijsko blago, manufakturno blago, obleko, slamanike in klobuke, perilo, čipke, milo, sveče, voščila in čistila, barve in druge kemične izdelke, steklo itd. itd.

Z raznimi umetniškimi, zabavnimi in drugimi prireditvami, se posetnikom sejma naredi bivanje v Ljubljani kolikor mogoče prijetno. Posetniki bodo s posetom sejma lahko združili tudi izlete v letoviščne in gorske kraje Slovenije, ki slove po svoji veliki krasoti.

Vsa pojasnila daje urad »Ljubljanskega velikega semnja« v Ljubljani. Na naročila preskrbi tudi stanovanje v hotelu ali zasebno.

Sejmski znak in legitimacija, ki se dobe proti predplačilu 25 dinarjev pri sejmskih zastopnikih v vseh večjih mestih naše države in neposredno pri sejmskem uradu v Ljubljani, upravičujeta do prostega vstopa v vse sejmske prostore in polovične vozne v Ljubljano in za povratek.

Volilne skupine za volitev v obrtno sodišče.

Volilne skupine so štiri, od katerih vsaka ima dva razreda. V posamičnih skupinah in razredih pa so volilni upravičenci sledeče uvrščeni:

V I. volilni skupini volijo:

V 1. razredu: veleobrati, ki plačujejo letno nad 1.200 K obče pridobnine, ako se uporablja zanje obrtni red. Trgovski obrati so tu izvzeti.

V 2. razredu: Vsi delavci teh obratov, to so dni-narji, navadni in obrtni delavci, predelavci, delovodje in delavni mojstri.

Izvzeti so le za višja trgovska in višja netrgovska opravila nameščeni (takozvano komercialno in tehnično uradništvo). Ti volijo s svojimi delodajalci v IV. skupini.

V II. volilni skupini volijo:

V 1. razredu: Mali (netrgovski) obrati, ki plačujejo letno manj kot 1200 K obče pridobnine in ako se zanje uporablja obrtni red.

V 2. razredu: Vsi delavci teh obratov. Tudi tu so izvzeti za višja trgovska in višja netrgovska opravila nameščeni.

V III. volilni skupini volijo:

V 1. razredu: vsi trgovski obrati (veliki in mali), ako se zanje uporablja obrtni red.

V 2. razredu: vsi v teh obratih za višja in nižja trgovska in netrgovska opravila nameščeni — torej od trgovskega hlapca in delavca do poslovodje in kurista.

Izvzeti so le za višja netrgovska opravila nastavljeni. (Tehnično osebje, oziroma uradništvo.)

V IV. volilni skupini volijo:

V 1. razredu: vsi tisti trgovski in netrgovski obrati (veliki in mali), ki imajo spodaj v 2. razredu navedene uslužbenice in ako se za te obrate uporablja obrtni red.

V 2. razredu: a) vsi v **netrgovskih obratih** (velikih in malih) za višja trgovska opravila nameščeni (komercijelno uradništvo) kakor: tvorniški ravnatelji, prokuristi, pooblaščenici, poslovodje, knjigovodje, blagajniki, potniki, korespondenti in jednaki in

b) vsi v **trgovskih in netrgovskih obratih** (velikih in malih) za višja netrgovska opravila nameščeni (tehnično uradništvo) kakor obratni vodje, inženjerji, kemiki, risarji in enaki.

V I. in II. skupini volijo toraj vsi službojemalci, ki so zaposleni po večini v delavnicah in tvornicah za navadna in obrtna, ročna ali strojna dela (manuelni in strojni delavci). Duševni delavci (po večini komercijalni in tehnični uradniki) volijo v IV. volilni skupini.

V III. volilno skupino pa volijo vsi za višja in nižja trgovska in nižja netrgovska opravila nastavljeni — toraj ročni delavci, kakor tudi prodajalniško in pisarniško osebje oziroma uradništvo.

Izveti so le za višja netrgovska opravila nastavljeni (po večini tehnično pisarniško uradništvo). Ti volijo v IV. skupini.

Obrati (trgovski in netrgovski), na katere se ne uporablja obrtni red, to so tisti, ki nimajo, oziroma ne rabijo za svoj obrat dovoljenja obrtne oblasti, kakor hranilnice, posojilnice, pridobitne in gospodarske zadruge itd., so z vsemi svojimi nastavljenici izvzeti iz aktivne in pasivne volilne pravice.

Sicer pa ima aktivno volilno pravico vsak delodajalec in delojemalec (moški in ženska), ki je nad 20 let star, biva že najmanj eno leto v Jugoslaviji in ki je vpisan v volilni imenik.

Vpisi v volilni imenik sami pa še niso merodajni za presojo vprašanja — ali spada kdo za slučaj spora pred obrtno sodišče ali ne.

Če kdo ni vpisan v volilni imenik s tem torej tudi ni izključen iz kompetence obrtnega sodišča. Volitve so toraj le formalnega značaja (kdo naj bo predsednik obrtnega in prizivnega sodišča) vsak slučaj spora pa mora sodišče uradnim putem preiskati — ali spada podjetje in pa delojemalec pred obrtno sodišče ali ne.

Glede reklamacijskega postopanja se bodo podrobna navodila objavila pozneje.

Fran Novak.

I. obrtna razstava in njen pomen.

Po prevratu leta 1919. je nastala v obrtnem stanju ena občutna stagnacija in sicer le zaradi tega, ker je med vojno trpelo obrtništvo, prvič ker so samostojni mojstri bili vpoklicani k vojakom in je obrt naprej peljala soproga ali sorodnik ter v slučajih tudi neizučeni in nesposobni ljudje in tako je obrt pešala dokler ni bila popolnoma uničena in je morala obtičati. V tih delavnice se je vselil potem kak neobrniki ali verižnik, tako da, ko je prišel opravičeni obrtnik nazaj, ni dobil svojega prostora oziroma svoje delavnice več, pa tudi potrebnega orodja ne, pač pa je dobil stanovanjske urade in se je moral boriti, da si zopet pridobi delavnico pa tudi orodje, da ne govorim tu o obratnem kapitalu, katerega rabi vsak obrtnik-začetnik.

Tako je pešala mala obrt in mali obrtnik, če je bil še tako priden in veščak v svoji stroki, iz gori

omenjenih razlogov ni mogel zadovoljiti popolnoma svoje naročnike in radi tega je nastala samo kritika v javnosti ter se je vse jezilo na tega trpina malega obrtnika, češ, da je nezmožen, predrag in Bog si ga vеди kake misli so še imeli o malem obrtniku. Treba je bilo torej temu odpomoči in misliti na to, da se ga zopet privedi do prejšnjega zaupanja, da se mu pridobi zopet dobro ime in ovrže neprestane, neopravičene očitke nanj. Seveda te napačne sodbe in kritike ne morejo posamezni obrtniki ovreči, za to je treba sloge, organizacije in edinstvene sloge. To smo tudi dosegli. Imamo v Mariboru »Slov. obrtno društvo«, katero si je vzelo veliko nalogo, da deluje za skupen interes malega obrtništva in v prvi vrsti v Mariboru ter že v prvem letu svojega obstoja, priredi od 8. do 25. septembra tl. svojo prvo razstavo in sicer letos le lokalno in v manjšem obsegu. Misli se na to, da bodo postale take razstave perijodične in da se bodo k tem razstavam pritegnilo pomočniške pa tudi vaje izdelke in tako nudilo priliko tudi našim mladim, da se jim priljubi obrtni stan in dobijo veselje do obrta, njega razvoja in napredka. Kakšen pomen imajo obrtne razstave in kaj se za obrtni napredek doseže z obrtnimi razstavami, to bi nam mogli povedati najbolj nemški obrtniki, ki so edinole z obrtnimi razstavami povzdignili svojo obrt na visoko stopinjo, tako, da so danes po polomu še vedno ponosni na svojo zdravo, razvito obrtništvo, ki ga je v takih slučajih tudi država subvencionirala in podpirala, torej le razstave nam zagotove obrtni razvoj in prinese obrtnikom in državi boljše bodočnost. Obrtništvo v Mariboru ne sme biti tega mnenja, da že zadostuje, ako svoje obrtne izdelke zapre med štiri stene v svojo delavnico, marveč je treba, da to potom razstave (trgovci pa potom vzorčnih semnje) pokaže občinstvu in pridobi priznanje za svoje zmožnosti ter dobro ime in odjemalce za svoje izdelke. Torej naše letošnje razstave naj se poslužijo vsi mariborski obrtniki v zavesti, da s tem koristijo samim sebi pa tudi svoji državi. S tem bomo pokazali zaenkrat naši ožji domovini kaj more storiti mali obrtnik.

Z Ljubljanskega velikega semnja.

»Ljubljanski veliki semenj« od 3. do 12. septembra 1921 ne bo podal le lepega celokupnega pregleda vzorcev razstavljenega blaga, ki si ga kupci morejo nabaviti v Sloveniji, temveč je dana na njem prilika za izložbo in pregled cele države. Veliko zanimanje inozemskih trgovcev in industrijskih krogov za potek gospodarskega življenja pri nas, je dovedlo do velike udeležbe inozemcev na semnju. »Ljubljanski veliki semenj« bo v vsakem oziru dovršena in popolna prirediteljev. Sejmski prostori obsegajo nad 30 zgradb in paviljonov, ki so razdeljeni v nastopne oddelke: Papirna industrija, grafika in pisalne potrebščine, pohoštvo in glasbeni instrumenti, majolika, fajance, pletarstvo, kletarstvo in mala lesna industrija, vrvarski izdelki, slamniki in klobuki, obleka, zlatina in urarstvo, strojna industrija, železnina in železninski ter pločevinski izdelki, kovine in kovinski izdelki, lesna in gradbena industrija, poljedelski proizvodi, hranila in pijače, kmetijske potrebščine vsake vrste, usnjarska industrija, kemična industrija, kosmetika in zdravstvene potrebščine, tekstilno blago,

perilo in modno blago. Trgovinski oddelek bo nudil celokupen pregled domače trgovine s tuzemstvom ter inozemskih industrijskih proizvodov, ki se uvažajo k nam.

Ugodnosti za obiskovalce »Ljubljanskega velikega semnja« v Ljubljani od dne 3. do 12. septembra 1921. Upoštevač velik pomen »Ljubljanskega velikega semnja« za naše narodno gospodarstvo, so naše državne oblasti priznale razstaviteljem in obiskovalcem številne ugodnosti. Obiskovalci, ki se izkažejo z legitimacijo in sejmskim znakom, plačajo v času od 20. avgusta do 20. septembra 1921 za vožnjo do Ljubljane in nazaj v vseh razredih vseh potniških vlakov vseh železnic v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, polovično vožnjo. Ako pa imajo razven tega potrdilo ministrstva trgovine in industrije, da posetijo »Ljubljanski veliki semenj«, so v času od 3. do 12. septembra upravičeni uporabiti na progi Beograd—Ljubljana tudi brzovlake proti polovični vožnini. Ta ugodnost bo prišla zlasti posetnikom iz vzhodnih delov naše države v prilog. Za prevoz razstavnega blaga v Ljubljano in nazaj se plača polovično železniško voznino na ta način, da se zaračuna za pot od izhodišča do Ljubljane celo tovornino, dočim se blago na povratku iz Ljubljane nazaj brezplačno odpremi. Razstavljalno blago, ki dojde iz inozemstva, je uvozne in izvozne carine oproščeno, ako se izvozi tekom treh mesecev po uvozu. Razven tega je priznalo obratno ravnateljstvo južne železnice na Dunaju obiskovalcem »Ljubljanskega velikega semnja« 50% popust na vseh potniških vlakih avstrijskih prog južne železnice, ako se izkažejo s sejmsko legitimacijo, ki je v redu kolekovana. Zajedno je dovolilo za razstavno blago gorej navedene prevozne ugodnosti. Legitimacije s sejmskim znakom, ki upravičujejo imetnikom do vseh navedenih udobnosti, se dobe za 25 dinarjev pri vseh sejmskih zastopnikih v vseh večjih mestih, ali pa neposredno pri uradu »Ljubljanskega velikega semnja« v Ljubljani.

Zaščita industrijske svojine na »Ljubljanskem velikem semnju«. Minister za trgovino in industrijo je z odlokom z dne 7. avgusta 1921, Pr. br. 1118 odredil, da se prizna za predmete industrijsko svojino, izložene na »Ljubljanskem velikem semnju« v času od 3. do 12. septembra 1921 pravo prvenstva v smislu paragrafa 60 uredbe o zaščiti industrijske svojine in paragrafov 94 do 99 izvršilne naredbe k temu zakonu. S to odločitvijo ministra za trgovino in industrijo je »Ljubljanski veliki semenj« priznan kot oficijelna razstava, dočim ima za razstavljalce ta odločitev svoj velik pomen v tem, da jim je zagotovljena za njihove izume prvenstvena pravica ne glede na to, da so izumi javno razstavljeni in vsakomur na vpogled.

Poziv na trgovce, industrijce in obrtnike! »Urad Ljubljanskega velikega semnja« kljub najvestnejšemu delu ni mogoče sestaviti popoln seznam trgovcev, industrijcev in obrtnikov iz vzhodnih delov naše države, da bi se jih povabilo na naš semenj. Zato naproša »Urad Ljubljanskega velikega semnja« vse industrijce, trgovce in obrtnike, ki imajo trgovske zveze v hrvatskih in srbskih pokrajinah naše kraljevine, da pošljejo svojim odjemalcem in trgovskim prijateljem iz teh delov naše države vabilo za poset »Ljubljanskega velikega semnja«. Potrebne tiskovine da brezplačno na razpolago »Urad Ljubljanskega velikega semnja«. V interesu stvari je, da naši pridobitni

krogi omenijo v vsakem svojem dopisu, namenjenem izven Slovenije, našo prireditelju s kratkim vabilom na poset. V informacijo naj služi, da se dobe legitimacije in sejmski znaki, ki upravičujejo do polovične vožnje po vseh železnicah v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljano in nazaj, in do prostega ystopa v vse sejmske prostore za celo dobo velesejma proti plačilu Din. 25— pri »Uradu Ljubljanskega velikega semnja« in pri sejmskih zastopnikih v vseh večjih mestih. Sejmski urad preskrbi na naročilo tudi stanovanja.

Dela na razstavnem prostoru, obsegajočem nad 25.000 m², na kojem se bo vršil »Ljubljanski veliki semenj« z mrzlično naglico napredujejo. Posamezni paviljoni, kojih število znaša okroglo 30, so po večini že popolnoma dovršeni. Dosedanja dela že kažejo, da bo nudilo razstavišče nadvse pestro sliko. Prvi se bo preselil na razstavišče urad »Ljubljanskega velikega semnja« da bo mogel že v zadnjem času pred otvoritvijo semnja poslovati na licu mesta. Te dni se je tudi pričelo z montažo električne razsvetljave. Za sejmski prostor je predvidena namreč lastna električna centrala, v koji bo parni stroj s 100 HP proizvajala 70 amperov električnega toka. Stroj je stavila na razpolago tukajšnja tvrdka Stebi & Tuječ. Tako velika množina električnega toka je potrebna, ker bo večji del razstavljenih strojev v obratu.

Velikost »Ljubljanskega velikega semnja«. Dasi se ta semenj letos priredi prvič ter se je bilo boriti z mnogimi težkočami in ovirami, bo vendar »Ljubljanski veliki semenj« razmeroma jako velik. Sejmišče obsega 25.000 m² od katerih je 10.000 m² razstavnega prostora. Prvi semenj v Londonu (leta 1915) je imel samo 7.500 m², drugo leto se je celo zmanjšal, letos je obsegal 23.000 m² razstavnega prostora.

Češkoslovaška industrija in trgovina bo na »Ljubljanskem velikem semnju« od 3. do 12. septembra 1921 lepo zastopana. Razstavila bo v lastnem paviljonu, ki ga je postavila Češkoslovaška republika. Ta paviljon tvori po svoji arhitekturi eno najlepših zgradb na razstavišču.

Urad »Ljubljanskega velikega semnja« izda povodom semnja oficijelen sejmski katalog, ki bo obsegal vse podatke o razstavljalajočih tvrdkah in bo izboren pripomoček za trgovske stike s tu-in inozemstvom. V katalogu bodo razvrščene firme v tri oddelke in sicer bo prvi oddelek obsegal seznam razstaviteljev po zaporednih številkah paviljonov, drugi oddelek bo obsegal abecedni seznam razstaviteljev z navedbo paviljona in številke, ki jo imajo v paviljonu. V tretjem oddelku pa bo abecedni seznam kategorij izdelkov, ki jih razstavljaljoče firme razpečavajo. Kakor samo po sebi umevno bo katalogu pridejan vodnik po sejmišču in najnovejši načrt Ljubljane. Obsegal bo tudi velik reklamni del. Tiskan bo v vseh jugoslovanskih narečjih, tako, da bo že s tem tvoril najboljšo reklamo za tvrdke, ki bodo vanj uvrstile svoje oglase.

Urad »Ljubljanskega velikega semnja« razpošilja te dni vabila za poset »Ljubljanskega velikega semnja« od 3.—12. septembra 1921 na vse kraje naše države. Ker nudi »Ljubljanski veliki semenj« pri priznanih nizkih cenah v Sloveniji ne-le najugodnejšo, temveč tudi najboljšo priliko za nakup vsakovrstnega blaga, se je nadejati poseta vseh pridobitnih krogov cele države, trgovcev, industrijcev in obrtnikov. Za naše pridobitne kroge je poset semnja toliko važnejši, ker se ga ude-

leži v velikem številu tudi inozemstvo. Te dni se je začel plakirati širom kraljevine umetniški plakat kot vabilo na »Ljubljanski veliki semenj«. Plakat je umetniško delo mojstra gospoda profesorja Vavpotiča, natisnila pa ga je »Mariborska tiskarna d. d.« v Mariboru. Plakat predstavlja v ozadju Ljubljano, v ospredju pa je zobasto kolo, znamenje industrije, na kojega se Merkurjeva roka z žezlom krepko opira.

Dopisi.

Iz Celja. — Noben stan ni tako tlačjen kot ravno obrtniški. Visoki dohodninski in drugi davki, visoki prispevki bolniškim blagajnam ter visoke plače pomočnikom ovirajo življenje in razvoj obrtništva. Od uboega obrtnika se zahteva vse mogoče in nemogoče, ne da bi se ga vprašalo od kod bo vzel. In ako bi hotel zahtevam vstreci ter si prislužiti zahtevane davke in druge izdatke izven delavnega časa, ima zopet vezani roki z odredbo, ki določa 8-urni delavni čas. Dotična naredba ministrstva za socialno politiko sicer dovoljuje na prošnjo, ki jo je vlagati pri obrtnem nadzorništvu, tudi deset ur dnevno. In dasi naredba jasno pravi, da takih prošnji ni treba kolekovati,* je moral podpisani tako prošnjo opremiti s kolkom 3 din. Dobil sem dovoljenje, da smem delati deset ur dnevno. Opažam pa, da se celjsko obrtno nadzorništvo ne drži teh odredb in predpisov. Nekateri delajo brez vsakega dovoljenja čez določeni delavni čas, drugi se poslužujejo celo tudi nedelj, toda celjsko obrtno nadzorništvo tega ne vidi, dasi bi moralo skrbeti za to, da veljajo enake pravice za vse. **Fr. Koštomaj.**

V »Službenih Novinah« z dne 19. julija t. l. je bilo to preklicano ter določeno take prošnje kolkovati s kolkom 7 din. Op. uredn.

Razno.

Slovenskim obrtnikom! Na podpisani urad se je obrnilo zadnje čase več bosanskih dobrotelnih organizacij s prošnjo, da posreduje bosanski mladini pouk pri različnih obrtnih in irgovskih mojstrih v Sloveniji, ker stoji tam obrt večinoma še na zelo primitivnih stopnjah. Ker bi čim obširnejša izvedba take akcije gotovo zelo pospeševala medsebojno približevanje in spoznavanje jugoslovanskih plemen ter bi seznanila s spretnostjo in solidnostjo našega obrtnika tudi ostale pokrajine naše države, je pričakovati, da se bo odzvalo tej prošnji čim največ mojstrov. Ponudbe z natančnimi pogoji je naslavljati na **Osrednji urad »Državne posreovalnice za delo« v Ljubljani.**

Direktna pomorska proga Hamburg-Anvers-Gruž-Reka. Parobrodarsko društvo »Adria« na Reki je vzpostavilo gornjo direktno progo in naznanja interesentom in porterjem ter eksporterjem, da so zastopniki tega društva: Spielmann & Cie, Luisenhof-Hamburg 8, za Hamburg, nadalje Armando Farina 9, Quai aux Charbons za Anvers in Banaz & Rusko za Gruž in Dubrovnik.

Na Tehniški srednji šoli v Ljubljani bodo v šolskem letu 1921—22 otvorjeni sledeči oddelki: 1. višja stavbna šola; 2. višja strojna šola; 3. stavbna rokodelska šola; 4. strojna delovodska šola; 5. elektrotehnična delovodska šola; 6. mizarska in strugarska mojstrska šola; 7. kiparska šola; 8. ženska obrtna šola;

9. posebni tečaji za obrtnike; 10. javna risarska šola. Vpisovanje v I. letnik višje stavbne in višje strojne šole bo dne 15. septembra t. l., v višje letnike pa dne 19. septembra. Dne 16. septembra bo vpisovanje v I. letnik oddelkov, ki so zgoraj navedeni pod točkami 4., 5., 7. in 8., dne 17. septembra pa v višje letnike teh oddelkov. V mizarsko in strugarsko mojstrsko šolo bo vpisovanje dne 16. septembra, v oddelke pod 9. in 10. od dne 21. do 24. septembra, sprejemne preizkušnje v višjo strojno šolo ter žensko obrtno šolo dne 17. septembra. S poukom se bo pričelo v vseh celoletnih oddelkih dne 21. septembra. Pri oddelkih pod 9. in 10. prične pouk dne 1. oktobra, v stavbni rokodelski pa dne 3. novembra. Vse druge podrobnosti glede sprejemnih pogojev itd., so razvidne iz razglašene v Uradnem listu št. 93 z dne 8. avgusta 1921 in iz objave na razglasni deski v zavodu. Še potrebna pojasnila pa daje na zahtevo ravnateljstvo šole.

Tehnični kazein. Tvornice papirja, pohišstva, tkalnice, barvarji itd, ki rabijo kazein, se opozarjajo, da ga producira Centralna mlekarina državnog imanja »Belje« v Pelmonostru v večjih množinah. To podjetje je v naši državi edino te vrste.

I. Obrtna razstava v Mariboru. Ko so se vse stroke začele gibati in pripravljati, da svojo stroko privedejo do ugleda, da občinstvo spozna njih zmožnosti proizvodnje, se je tudi obrtništvo v Mariboru odločilo svojemu stanu priboriti ugled v javnosti in pokazati svojo zmožnost potom obrtne razstave. Za to razstavo se je priglasilo nad sto raznih obrtnikov in zato obeta ista obiskovalcem nuditi vpogled krasne obrtne izdelke. Zato že danes cenj. občinstvo na našo razstavo opojamo in pričakujemo številan obisk.

Iglasti les na prodaj potom javne pismene dražbe. Pri šumskem (gozdnem) pokrajinske uprave v Sarajevu se bo prodajal potom javne pismene dražbe iglasti les v soboto, dne 17. septembra 1921. ob 11. uri dopoldne iz treh eksploatacijskih področij v višegradskem okraju. Iz področja V. okoli 120.000 kubikov, iz področja VI. okoli 180.000 kubikov in iz področja VII. okoli 130.000 kubikov. Za vsako eksploatacijsko področje traja popodba 10 let, počenši od prvega januarja 1922 do konca decembra 1933. Vsak reflektant si more ogledati pred licitacijo vsa tri področja. Ponudbe se morajo glasiti za vsako področje posebej in na vso v dotičnem področju razpisano količino lesa. Vlagati jih je pri šumskem odseku pokrajinske uprave v Sarajevu najdalje do 17. septembra 1921 ob 11. uri dopoldne, dobro zapečateni in z napisom: »Ponudbe za kupuju drveta v državnim šumama kotora višegradskog eksploatacionog područja V. VI. ali VII.« Natančnejši pogoji so razvidni pri šumarskem odseku v Sarajevu, soba št. 69. med uradnimi urami, nadalje pri ministrstvu šum in rudnikov v Beogradu ter pri poverjeniku ministrstva šum in rudnikov v Zagrebu in pri kotarskem uradu v Višegradu.

Dobava desk v različnih dimenzijah. Ravnateljstvo državnih železnic v Sarajevu razpisuje potom natečaja dobavo desk in sicer 20 m³ javorovih, 15 m³ hruškovih, 10 m³ jesenovih, 137 m³ smrekovih, 250 m³ brinjevih, 60 m³ orehovih, 60 m³ bukovih in 45 m³ brezovih desk v različnih dimenzijah, franko ena izmed železniških postaj omenjenega ravnateljstva. Ponudbe odgovarjajoče predpisom in pogojem je pošiljati Ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu v zapečatenih kuvertih z nadpisom: »Ponudbe za rezani drveni material broj 22.143/l e. 1921« do najkasneje 25. avgusta 1921, 12. ure opoldne.

Spisek dimenzij k gorinavedenim količinam je interesentom na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. Istotam so na vpogled tudi podrobnejši pogoji.

Razprodaja različnih cunj pri Vojnem prikupištu v Capragu pri Sisku bo dne 17. oktobra 1921 ob 10. uri dopoldne potom javne pismene dražbe. Pismene ponudbe je vlagati na naslov Vojno prikupište v Capragu do gori navedenega časa. Dva izvoda dražbenega oglasa, ki vsebujeta pogoje in druge podrobnosti, sta na vpogled interesentom pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. Na ponudbe, ki ne bi povsem odgovarjale pogojem, se ne bo oziralo.

Razpis dobave drv na ravnateljstvo državnih železnic v Subotici. Dne 31. avgusta t. l. se bo vršila toferalna pismena licitacija za nabavo 1000 vagonov (20.000 m³) prvovrstnih bukovih, hrastovih ali gabrovih drv v pisarni ekonomata državnih železnic v Subotici. Ponudbe je poslati na ta ekonomat najkasneje dne 31. avgusta do 12. ure dopoldne. Dobavni razpis in pogoji so interesentom na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Listnica upravištva.

Danes smo priložili položnice vsem tistim naročnikom, kateri so z naročnino za leto 1921 v zastanku. Naročnina za vse leto znaša K 48.—. Tisti, kateri so plačali že polovico naročnine, naj blagovolijo nakazati še ostanek K 24.—, drugi, kateri niso še nič plačali, naj nakažejo znesek K 48.—. Ker je izdajanje lista posebno v sedanjih časih v zvezi z velikimi stroški in mora upravištvo skrbeti, da jih krije, apelira na vse cenj. naročnike, da tudi oni storé svojo dolžnost napram listu. Prosimo torej opetovano, nakažite naročnino takoj.

Upravištvo »Obrtnega Vestnika«
v Ljubljani.

Izdajatelj konzorcij »Obrtnega Vestnika«.
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.

**Med slovenskimi obrtniki
najbolj razširjeni list je
„OBRTNI VESTNIK“. Zato
inserirajte v tem listu!!!!**

JADRANSKA BANKA

Delniška glavnica: K 30.000.000.—. Rezerva nad K 10.000.000.—.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Trst, Zader.

Ekspozitura: **Brzjavni naslov:**
Kranj. **Jadranska.**

Razglas

mestnega magistrata z dne 4. avgusta 1921, ad št. 10 666, se glasi:

Vsled razpisa ministrstva za trgovino in industrijo, oddelek v Ljubljani z dne 1. avgusta 1921, št. 5297/21 **naznanjamo v zmislu §§ 3, 6 in 20 iz ministrske naredbе z dne 23. aprila 1898, drž. zak. št. 131, da bodo volilni imeniki** za volitev prisodnikov in namestnikov v obrno in vzklicno sodišče **razgrnjeni** vsakomur na vpogled v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani od 9. do 13. avgusta in od 16. do 18. avgusta vsakokrat od 8. do 13. ure popoldne.

V tem roku je podati reklamacije zoper volilne imenike, katerih je osem.

V I. skupini so vpisani veleobrati (izvzemši trgovski).

V II. skupini mali obrati (izvzemši trgovski).

V III. skupini trgovski obrati.

V IV. skupini pa obrati na katerih spore se je razširila pristojnost obrtnih sodišč v smislu § 41. zakona z dne 16. januarja 1910 drž. zak. št. 20.

V vsaki skupini so vpisani:

v 1. razredu: delodajalci,

v 2. razredu: pa delojemalci.

Reklamacije se smejo nanašati na to,

- 1) da se ni vpoštevala lastna volilna pravica reklamantva,
- 2) ker so se sprejele v volilni imenik osebe, ki nimajo volilne pravice in
- 3) da se komu lastno podjetje z vsemi delojemalci priželi gotovi volilni skupini in
- 4) radi krajevne in stvarne pristojnosti obrtnega sodišča glede gotovega podjetja.

V prvem slučaju morajo biti reklamacije opremljene s prilogami in listinami, potrebnimi za presojo upravičenosti reklamantove.

Radi sestave kandidatnih list se opozarja:

- I. da more biti izvoljen le tisti moški:
 - a) ki je vpisan v volilni imenik,
 - b) ki je jugoslovanski državljan,
 - c) ki je nad 30 let star.
 - d) ki je samopraven (ki ni pod skrbstvom, kuratelo itd.
- II. Ne more pa biti izvoljen tisti, ki vsled kaz. razsodbe ne bi mogel biti nastavljen pri sodišču.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Laneno prejo

in domač sukanec izgotavlja in oddaja Mehanična vrvarna, terilnica in predilnica

Anton Šinkovec, Kranj - Grosuplje.

Cenj. naročila na tovarno v Grosuplju.

Pravi malinovec

se vedno dobiva po najnižjih dnevnih cenah pri 30, 14-6

Potnik Srečko, Ljubljana, Metelkova ulica, blizu Belgijske vojašnice.

Istotam se dobijo ekstraktivni izdelki za sodavičarje.

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg 4.

Telefon št. 508.

Poštno-čeka. urad

št. 12.051.

13, 24-16

daje kredite v obrtne svrhe, po izrednih pogojih, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun obrestuje s

4%

od dne vloge do dne dviga.

M. KUŠTRIN

LJUBLJANA

DUNAJSKA C. 20. — TELF. 470.

PODR. MARIBOR

JURČIČEVA ULICA 9.

PRIPOROČA
PNEVMATIKE ZA AUTO
IN KOLESA, TER VSAKE VRSTE
GUMIJEVIH PREDMETOV, ISOLIRANE ŽICE
ZA ELEKTRIČNO NAPELJAVO IN ELEKTROTEH-
NIČNI MATERIJAL PO NAJNIŽJIM DNEVNIM CENAM!!!!